

Αρ. Φακ.: Α/Π 2567/2021

Αρ. Τηλ.: 22405501, 22405556

ΚΑΤΕΠΕΙΓΟΝ – ΜΕ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ

Λευκωσία, 3, Ιουνίου 2022

- Υπουργό Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας
- Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας
- Διευθύντρια Διεύθυνσης Ανώτερης Εκπαίδευσης
- Προϊστάμενο Υπηρεσίας Εξετάσεων

Αναφέρομαι στην Έκθεση, ημερομηνίας 22 Μαρτίου 2022, αναφορικά με διάκριση λόγω αναπηρίας λόγω της άρνησης παροχής εύλογων προσαρμογών σε μαθητή με αναπηρία κατά τις Παγκύπριες Εξετάσεις Πρόσβασης, και σας πληροφορώ τα ακόλουθα:

Βάσει της διενεργηθείσας έρευνας, προέκυψε πως λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση παιδιού με αναπηρία ένεκα της άρνησης παροχής σ' αυτό των αναγκαίων εύλογων προσαρμογών με την διαφοροποίηση του εξεταστικού δοκιμίου των Παγκύπριων Εξετάσεων Πρόσβασης πάνω σε εξατομικευμένη βάση σύμφωνα με επιστημονικά αξιολογημένες ανάγκες του, και υποχρεώνοντάς το να εξεταστεί σε ένα κοινό/τυποποιημένο εξεταστικό δοκίμιο. δημιουργεί διάκριση εις βάρος του σε σχέση με την πρόσβαση στην εκπαίδευση λόγω της αναπηρίας τους, κατά παράβαση του αρ.6 του Ν. **42(Ι)/2004**, (περί Καταπολέμησης των Φυλετικών και Ορισμένων Άλλων Διακρίσεων (Επίτροπος) Νόμου) και του αρ.24 της Σύμβασης (Εκπαίδευση) παράγραφο 2(γ), που ορίζει ότι θα πρέπει να «... παρέχεται εύλογη προσαρμογή για τις απαιτήσεις του ατόμου» , όσον αφορά την εκπαίδευση.

Σημειώνεται ότι η Σύμβαση έχει κυρωθεί από την Κυπριακή Δημοκρατία και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της Κυπριακής έννομης τάξης με αυξημένη τυπική ισχύ με βάση το κυρωτικό **Νόμο Ν.8(ΙΙΙ)2011**.

*Σύμφωνα δε, με τον **Περί ατόμων με Αναπηρίες Νόμος του 2000(N.127(1)/2000**,*

9Γ. Κάθε πρόσωπο που θεωρεί ότι θίγεται από παράβαση του παρόντος Νόμου σε σχέση με διακριτική μεταχείριση, δικαιούται να υποβάλλει σχετικό παράπονο στον Επίτροπο Διοίκησης, ο οποίος έχει αρμοδιότητα να εξετάζει το παράπονο σύμφωνα με τον περί **Καταπολέμησης των Φυλετικών και Ορισμένων άλλων Διακρίσεων (Επίτροπος) Νόμο.**

Αυτή η μνεία έχει ιδιαίτερη σημασία καθότι με βάση τον εν λόγω Νόμο ο Επίτροπος ενεργεί ως **Φορέας Ισότητας και Καταπολέμησης των Διακρίσεων** με την δυνατότητα έκδοσης **δεσμευτικών συστάσεων.**

Στη βάση των πιο πάνω και δυνάμει του **άρθρου 21** του **περί Καταπολέμησης των Φυλετικών και Ορισμένων Άλλων Διακρίσεων (Επίτροπος) Νόμου**, αποφάσισα να προχωρήσω στην **υποβολή σύστασης**, ακολουθώντας την προβλεπόμενη από τον Νόμο διαδικασία.

Εφαρμοστέες είναι οι ακόλουθες διατάξεις των άρθρων 21 και 22:

21. Συστάσεις μετά από διερεύνηση παραπόνου

21.(1) Ο Επίτροπος δύναται να προβεί δυνάμει του εδαφίου (1) του άρθρου 17 όπου το θεωρεί σκόπιμο, σε οποιαδήποτε ή οποιοσδήποτε από τις ακόλουθες συστάσεις σε σχέση με εύρημα του που καλύπτει αντίστοιχη περίπτωση που αναφέρεται πιο κάτω -

*(α) Σε περίπτωση που σύμφωνα με εύρημα του υπήρξε μεταχείριση ή συμπεριφορά που αποτελεί κατά τα διαλαμβανόμενα στο άρθρο 6 απαγορευμένη με νόμο διάκριση, αυτός **δύναται να προβεί σε σύσταση** προς το δημόσιο πρόσωπο ή πρόσωπο του ιδιωτικού τομέα που αναφέρεται στο εύρημα του, **να πάρει σε καθορισμένη στη σύσταση προθεσμία συγκεκριμένα πρακτικά μέτρα που υποδεικνύει στη σύσταση, τα οποία θα αποτρέπουν μελλοντικά επανάληψη μεταχείρισης ή συμπεριφοράς όπως εκείνης του ευρήματος έναντι του προσώπου ή της ομάδας προσώπων που υπέβαλε το παράπονο και προσώπων που βρίσκονται, ή δυνατόν να τεθούν σε όμοια με αυτούς θέση έναντι του πιο πάνω προσώπου που αναφέρεται στο εύρημα.***

(...)

(3) Προθεσμία που καθορίζει ο Επίτροπος σε σύσταση του δυνάμει του εδαφίου (1), δεν δύναται να υπερβαίνει περίοδο δεκαοκτώ μηνών από την ημερομηνία την οποία φέρει η σύσταση.

22. Λήψη απόφασης σε σχέση με σύσταση. Διαβουλεύσεις και διαβίβαση σύστασης.

22.(1) Ο Επίτροπος αποφασίζει κατά πόσο θα προβεί σε σύσταση δυνάμει του άρθρου 21, και για τις υποδείξεις στις οποίες προτίθεται να προβεί, αφού λάβει υπόψη τα στοιχεία της έρευνας και τα ευρήματα του σ' αυτή, αλλά **δεν προβαίνει σε σύσταση εκτός κατόπιν διαβουλεύσεων του με το πρόσωπο ή την ομάδα προσώπων που υπέβαλε το παράπονο και το πρόσωπο που αναφέρεται στο εύρημα του**, καθ' όσον αφορά τα θέματα καθορισμού προθεσμιών, υπόδειξης πρακτικών μέτρων, παύσης της επίκλησης ή της εφαρμογής διατάξεων, όρων, κριτηρίων ή πρακτικών, και τρόπων εξάλειψης ή αντικατάστασης αυτών.

(2) **Σε κάθε περίπτωση στην οποία ο Επίτροπος αποφασίζει να προβεί σε σύσταση, πληροφορεί τα πρόσωπα που αναφέρονται στο εδάφιο (1) για την απόφαση του και για το περιεχόμενο της σύστασης στην οποία προτίθεται να προβεί**, ταυτόχρονα με τη διαβίβαση σ' αυτά της έκθεσης του και της τυχόν διαταγής του για καταβολή προστίμου, καλώντας τα να προσέλθουν σε τόπο και χρόνο που τους ορίζει για τις διαβουλεύσεις που αναφέρονται στο εν λόγω εδάφιο.

(3) **Ο Επίτροπος παίρνει τελική απόφαση για τις υποδείξεις στις οποίες θα προβεί υπό το φως των διαβουλεύσεων που αναφέρονται στο εδάφιο (1), και διαβιβάζει ακολούθως τη**

σύσταση στα πρόσωπα που αναφέρονται στο εν λόγω εδάφιο αφού θέσει πρώτα στη σύσταση την ημερομηνία στην οποία πήρε την τελική του απόφαση.

Ειδικότερα λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις του **N. 14(1) /2017**, τις **πρόνοιες της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες** και τα **Γενικά Σχόλια της Επιτροπής του ΟΗΕ για τα δικαιώματα των ΑμεΑ**, την Σύμβαση του ΟΗΕ για τα δικαιώματα του Παιδιού, και **τον περί Ατόμων με Αναπηρίες Νόμο και το N. 42 (1) /2004**, κατέληξα ότι η μη παροχή διαφοροποιημένου δοκιμίου ως μορφή αναγκαίων και εύλογων προσαρμογών στον γιο της παραπονούμενης, ισοδυναμεί με απαγορευμένη διάκριση εις βάρος του.

Η απαίτηση για **επιτυχία σε ένα κοινό / τυποποιημένο δοκίμιο ως προϋπόθεση για τη διασφάλιση της εισαγωγής των μαθητών με αναπηρία στο Πανεπιστήμιο συνιστά έμμεση διάκριση σε βάρος του καθότι τα τυποποιημένα συστήματα αξιολόγησης δεν διασφαλίζουν, σύμφωνα με τα σχόλια της Επιτροπής του ΟΗΕ, τα δικαιώματά τους για ισότητα, μη διάκριση στην εκπαίδευση.**

Στη βάση των πιο πάνω, μαζί με την υποβληθείσα Έκθεσή μου, σας διαβιβάστηκε πρόσκληση για διαβουλεύσεις, με αναφορά στο περιεχόμενο της Σύστασης στην οποία είχα πρόθεση να προβώ. Οι προβλεπόμενες διαβουλεύσεις διεξήχθησαν στο Γραφείο μου στις 13 Απριλίου 2022 και, έχοντας λάβει υπόψη τις θέσεις που εκφράστηκαν, υποβάλω την εξής σύσταση για:

«Παροχή, στον υιό της παραπονούμενης των αναγκαίων εύλογων προσαρμογών στο πλαίσιο των Παγκύπριων Εξετάσεων Πρόσβασης ώστε να έχει τη δυνατότητα να εξεταστεί σε διαφοροποιημένο

εξεταστικό δοκίμιο, στη βάση των επιστημονικά αξιολογημένων και εξατομικευμένων εκπαιδευτικών αναγκών του.

Νοείται ότι η εν λόγω σύσταση θα πρέπει να τυγχάνει εφαρμογής εξατομικευμένα μετά από επιστημονική ατομική αξιολόγηση των αναγκών κάθε παιδιού με αναπηρία και δεν εφαρμόζεται καθολικά σε όλους .

Επειδή, δε, για σκοπούς υλοποίησης της παρούσας σύστασης ενδέχεται να χρήζει τροποποίησης ο οικείος Νόμος, πρόσθετα από τις εν λόγω πρόνοιες του κυρωτικού Νόμου που τυγχάνουν άμεσα εφαρμογής ως νόμος αυξημένης ισχύος, ώστε δίπλα από τις προβλεπόμενες διευκολύνσεις να προστεθεί και η φράση «εύλογες προσαρμογές», προς συμμόρφωση με τη Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες, η παρούσα σύσταση διαβιβάζεται στον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, προς τον οποίο έχει ήδη διαβιβαστεί και η υποβληθείσα Έκθεση.

Μέχρις ότου, όμως, το οικείο νομοθετικό πλαίσιο τροποποιηθεί, θα πρέπει να εφαρμόζονται οι διατάξεις της Σύμβασης, καθότι ως νόμος αυξημένης τυπικής ισχύος υπερισχύει έναντι του τυπικού νόμου και στην υπό κρίση υπόθεση τον συμπληρώνει .

Έχοντας υπόψη μου την εισήγηση του Υπουργού Παιδείας προς τον Πρύτανη Πανεπιστημίου Κύπρου, με επιστολή του ημερομηνίας 1 Ιουνίου 2022, όπως το Πανεπιστήμιο Κύπρου, κατ' εξαίρεση διαθέσει μία από τις προβλεπόμενες υπεράριθμες θέσεις στον υιό της παραπονούμενης, η και την δημιουργία άλλων επιπρόσθετων υπεράριθμων θέσεων συμπληρώνοντας τις υφιστάμενες διασαφηνίζεται ότι η σύστασή μου δεν αφορά στην χωρίς εξετάσεις

πρόσβαση του υιού της παραπονούμενης στο Πανεπιστήμιο, αλλά στη δυνατότητά του να εξεταστεί στις Παγκύπριες Εξετάσεις Πρόσβασης, με την παροχή των αναγκαίων εύλογων και επιστημονικά αξιολογημένων προσαρμογών ώστε να ανταποκρίνεται στις αξιολογημένες ανάγκες του».

Δεδομένου ότι οι Παγκύπριες Εξετάσεις ξεκινούν στις 10 Ιουνίου 2022, αναμένεται ότι το Υπουργείο θα προχωρήσει σε απόφαση για υλοποίηση της ως άνω σύστασης **εντός των επόμενων 3 ημερών** και θα με ενημερώσει σχετικά, σε συνεργασία με τον Πρύτανη του Πανεπιστημίου Κύπρου του οποίου αποστέλλω την παρούσα Σύσταση για σκοπούς ενημέρωσης και συντονισμό με του Υπουργείο Παιδείας.

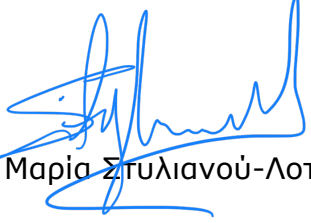
Δεσμευτική Απόφαση

Σημειώνεται δε περαιτέρω πως όσον αφορά τις δεσμευτικές αποφάσεις του εκάστοτε Επιτρόπου όταν ενεργεί ως Φορέας Ισότητας και Καταπολέμησης των διακρίσεων σύμφωνα και με την πρόσφατη απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην **Αναθεωρητική Έφεση Αρ. 5/2015** ημ. 14 Ιανουαρίου, 2022:

«Το Πρωτόδικο Δικαστήριο έκρινε ότι η Γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα, η οποία αποτέλεσε και το νομικό βάθρο για τη λήψη της προσβαλλόμενης Απόφασης, ήταν εσφαλμένη καθότι ο τελευταίος δεν είχε εξουσία να απορρίψει ή να αγνοήσει την εισήγηση της Επιτρόπου.

Ούτε φαίνεται στο Νόμο να δίδεται αρμοδιότητα στο Γενικό Εισαγγελέα να αποφασίζει ή να γνωματεύει προς το Υπουργείο ή το Υπουργικό Συμβούλιο κατά πόσο πράγματι οι σχετικές νομοθετικές διατάξεις οδηγούν σε απαγορευμένη με νόμο διάκριση. Έχοντας ως δεδομένη την κατάληξη και το εύρημα του Επιτρόπου, η δική του αρμοδιότητα, μετά τη λήψη της Έκθεσης του Επιτρόπου, περιορίζεται στο να συμβουλευτεί τον αρμόδιο

για το θέμα Υπουργό ή και το Υπουργικό Συμβούλιο για τα μέτρα που μπορούν να ληφθούν στη βάση των εισηγήσεων του Επιτρόπου.

Μαρία Στυλιανού-Λοττίδη

Επίτροπος Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Ανεξάρτητος Μηχανισμός Προώθησης, Προστασίας και Παρακολούθησης της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες

Φορέας Ισότητας και Καταπολέμησης των Διακρίσεων

Κοινοποίηση :Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας

Πρύτανη Πανεπιστημίου Κύπρου